

Murski Soboti. A njegovo poslovanje je bilo tako, da ga je strankino vodstvo moralo odpustiti. Na čuden način je zvaljal od Amerikancev in drugih denar.

Švikaršič se je ponudil radikalcem v Mariboru. Ti so ga sprejeli z odprtimi rokami. Saj so si bratje. Bivši komunisti, socialni demokratje, liberalci, narodni socialisti in nemčurji ter odstavljani financar, to so novo-pečeni radikali v Sloveniji.

In ta Švikaršič je po navodilu radikalov: Pfeiferja, Müllerja, Slanovca in drugih poslal g. Šiftarju v Beograd telegram, da je njegov tast na smrtni postelji, naj pride takoj domov. Klub je dal g. Šiftarju dopust. Ko je Šiftar došel domov, je zvedel, da je oče njegove žene zdrav. Švikaršič je nato Šiftarja zvalil v Radence. Tam so ga čakali agenti srbske radikalne stranke iz Maribora.

Sladko so mu govorili in ga vabili, naj odstopi od Slovenske ljudske stranke ter pristopi k srbskim radikalom. Obljubili so mu, da postane minister, da dobi še kaj več. . . . Radikali bi bili celo radi g. Šiftarja opijanili, a ni se jim posrečilo vloviti ga v svoje mreže. V Mariboru so Pfeiferjevi agenti že pripravljali banket (obed) v slavo in čast novemu radikal. A Šiftar je pustil srbske agente na cedilu in se je namesto v Maribor, odpeljal v Beograd v naš Jugoslov. klub.

V nedeljo 21. t. m. je radikalni list objavil »proglas« s podpisom Geza Šiftar. V tej izjavi je objavljen odstop Šiftarjev iz naše stranke. A g. Šiftar o tem proglasu ničesar ne ve. Nikdar ni podpisal tega proglasa in ga tudi sestavil ni. Dokazano je, da je ta proglas sestavil bivši rdečkar Slanovec skupno z advokatom dr. Müllerjem. Še podpisali so ga krivo. Prekrstili sa ga v Šiftarja.

Vsa lumparija je sedaj korenito razkrinkana. G. Šiftar je danes v seji Jugoslovanskega kluba izjavil: Radikali so mi lagali, da me hoče Jugoslovanski klub izključiti. Vse je bilo seveda izmišljeno. Švikaršič mi je poslal neki proglas in me hotel prisiliti, da ga podpisem. Jaz sem odločno rekel: Ne podpisem nobene izjave za radikale, ker sem sprevidel, kaki ljudje so to. Izjavljam tu pred celim klubom popolnoma neprisiljeno in dobropremišljeno, da ostanem prejkoslej zvest programu SLS ter Jugoslov. kluba.

G. Šiftar je nato napisal za prekmurske »Novine« naslednjo izjavo v prekmurščini:

«Mojim volilcam!

Dam Vama na znanje, da se po Prekmurji širijo razne vesti od toga, da sam jaz prestopo v radikalno stranko. Izjavljam, da je to naj istina i da tozadevne izjave, nadalje progias na narod (v »Jutranjih Novostih«) nigrdar nejsam podpisal, niti nejsam dal nikomni pooblastilo, da v mojem imeni izjave naj pobera, da naj volilci prosijo, ka bi v radikalno stranko stopo. Vabili so me, ali jaz sam njihove ponudbe odbio. To mi je dokaz tud to, da sam v stranki SLS in v Jugoslovanskem klubu.

Beograd, 24. oktobra 1923.

Šiftar Geza, narodni poslanec.»

Tako so sedaj srbski agenti v Mariboru razkrinkanini kot penarejalci podpisov našega poštenega človeka. Celi svet obsoja tako grdi in ostuden način politične borbe v Sloveniji.

Mi vemo, zakaj so srbski agenti v Mariboru to gonjo učinili. V srbsko-radikalno stranko v Sloveniji, posebno v Mariboru stopajo samo taki ljudje, ki bi radi imeli od Pašiča denar. Poznamo te tiče. Nekateri so iz nemaničev postali fabrikanti, drugi bi radi dobili milijone za »kšeft«, ker jim v Sloveniji nihče več neče dati kredita, a vsi skupaj so ljudje brez vesti, ki bi za Ju-

Zunaj je bil zdravnik in še neki drugi človek, suh, dolg, dobrih šestdeset let star, ostrega, strogega, neprijaznega lica, v črni žalni obleki, s črnimi rokavicami. Hladno in prezirno je pogledal človeka v žalni obleki po Alešu.

«Ah —!» je dejal. In vstopil je in z njim zdravnik.

Človek v žalni obleki je opazil nekaj belega na tleh pri pragu. Papir je bil. Pobral ga je in ga vestno in natančno pregledal. Nato pa ga je dal Alešu.

«To je za vas, mislim.»

Aleš Blaž je vzel pismo — pismo je bilo — in videl, da je naslovljeno na »Gospoda Hinkota Brglez, tajnika« — »Nesramni Hinko!« — »pri gospodu Alešu Blažu« — I. t. d. Pisava je bila ženska.

«To je za vas, kajne —?» je ponovil človek v žalni obleki s trdim, neizprosnim glasom.

«Da!» je dejal Aleš ves prestrašen.

«Jaz sem Sime Blaž, bratranec njegovega očeta», je nadaljeval trdi glas in mož v žalni obleki je naredil okorno kretnjo nekam po veži. «Kaj ste ukrenili glede pogreba?»

«Nič. Spal sem ves dan», je plaho povedal Aleš Blaž.

«Čujte, ampak vaše obnašanje pa ni preveč spoštljivo —!» je rekel Sime Blaž.

Torej to je bil njegov »mrzli stric«, tisti Sime, očetov bratranec —! Nekdaj v zgodnji mladosti, menda je bil deset let star, ga je videl. Pozneje pa nikdar več. Oče skoraj nikoli ni govoril o njem. Nista si bila prav dobra. Zakaj ne, tega Aleš ni zvedel. Le toliko se je spominjal iz očetovega pripovedovanja, da mu bratranec ni hotel posoditi denarja, da je bil silno bogat, pa skop.

deževe groše še prodali svojo mater, očeta ter celi slovenski narod!

Ko so poštene moške iz radikalne stranke zvedeli, kake hudobije in ogabnosti uganjajo slovenski odpadniki, sedaj agenti srbske radikalne stranke v Mariboru, so vsi od prvega do zadnjega obsodili to početje.

Laž in goljufija nimata nikjer sreče. Tudi narodni odpadniki in izdajalci ne!

AGENTI ZA SRBSKE RADIKALE.

Radikali so se z veliko vmeno vrgli v Mežiški dolini na agitacijo. Sicer delamo tem ljudem krivico, če jih imenujemo radikale, kajti igrali so dosedaj ze vse barve. Iskali so že pri vseh strankah, samo svojo čast in korist.

Zanimivo je samo to, s kakšnimi sredstvi agitirajo proti naši Slovenski ljudski stranki. Na primer v Libeličah so obljubovali, da jim bodo kot vlada stranka, ki ima moč in tudi denar — napravili železniško postajo, oziroma most čez Dravo, cesto jim bodo popravili itd. Med tem, ko vam »klerikalci«, tako kričijo radikali, ne bodo mogli nič prinesiti iz Beograda, ker njihovo število ne pomeni nič.

Skoda, da teh gospodov, novopečenih radikalov nobeden ni vprašal: s čegavim denarjem nam mislijo vse to napraviti? Kajti mi dobro vemo, da iz svojega žepa ti gospodje ne bodo dali nič.

Mi tudi to dobro vemo, da je ta denar ki, ga nam obljubujejo, denar iz naših davkov, do katerega mi itak imamo pravico brez agentov srbskih radikalov.

Značilno za njihove shode je to, da imajo po 4 do 5 poslušalcev (državnih nastavljenecv, Bog jim grehe odpusti). Mi te financarje in razne Jakliče srbskim radikalom iz srca privoščimo.

Naše ljudstvo pa Pašičevi radikalni hlapeci ne bodo spreobrnilo. Ljudstvo, čeravno kmetsko in delavsko, je toliko značajno, da ne menja svojega prepričanja vsako poletje, kakor cigan svojo srajco. Prevaljčan.

TRGOVINSKA POGODBA Z AVSTRIJO IN IZVOZ VINA IZ NAŠE DRŽAVE.

V tej zadevi je poslanec dr. Hohnjec dne 25. oktobra na ministra za trgovino in industrijo g. dr. Kojiča vložil tole interpelacijo:

Povodom odpotovanja naših delegatov na pregovoro z zastopniki avstrijske vlade o novi trgovinski pogodbi med našo državo in avstrijsko republiko smatram za svojo dolžnost, da Vas opozorim na zahteve našega vinogradništva z ozirom na to trgovinsko pogodbo.

Naše vinogradništvo je v bednem stanju. Stroški pridelovanja so jako veliki, davki ogromni, prodajne cene nizke, prodajna zmoglost mala. V tem pogledu, osebno trpi vinogradništvo v Sloveniji, predvsem na slovenskem Stajerskem. Iz krajev Slov. Stajerskega se je vino prodajalo na Srednje in Gornje Stajersko in v druge nemške alpske kraje. Avstrijska republika je pa uvozu vin iz naše države zaprla pot z izredno veliko uvozno carino. Dočim je vlada avstrijske republike pripravljena drugim državam dati ugodnosti pri uvozu njihovih vin, napram nam te volje še ni pokazala. Naše vlade pa se pri sklepanju trgovinskih pogodb tudi niso dovolj brigale za domače vinogradništvo in njegove interese.

Sedaj, ko se bodo ustvarjale točke nove trgovinske pogodbe z Avstrijo, ima naša vlada priliko in dolžnost, da popravi to, kar so prejšnje vlade napravile našemu vinogradništvu opustile ali naravnost zanemarile. Ako hoče avstrijska republika imeti ugodnosti za uvoz svojih produktov v našo državo, mora enake ugodnosti dovoliti uvozu našega vina. V tem oziru mora naša drža-

«Očividno me ne pozna več», je premišljeval Aleš. Seveda, v štiridesetih letih se človek izpremeni —. Doma pa tudi ni bil skoraj nikoli.

Navsezadnje, — vseeno mu je bilo, kdo bo podedoval razdrto hišo. Svoj denar, kar ga je še bilo, pa je imel varno shranjen v inozemski banki pod tujim imenom.

Sime Blaž je stopal po veži, trdo, da je odmevalo po kotih, odpiral vrata, postajal na pragih, gledal v prazne sobe ter vzklikal »Ah!« in »Ha!« In nato sta z zdravnikom odšla po stopnicah.

Aleš je sam ostal v veži, plah, nem, boječ in skrajno razburjen.

Končno je prišel Sime nazaj.

«Pojdite z menoj, Brglez!» mu je rekel, trdo, kratko, zapovedujoče.

In Aleš Blaž je šel za njim z boječimi, rahlimi koraki.

Stopila sta v prazno sobo, kjer je stal trdi stol. Sime Blaž je sedel na trdi stol.

«Koliko ste dobivali plače?»

Aleš Blaž je premišljeval, koliko je dajal Hinkotu.

«Dvajset goldinarjev na mesec.»

«Ah —! Zelo veliko! Kedaj ste dobili zadnjo plačo?»

Aleš se je spomnil.

«Pred dvema dnevoma», je rekel.

«Ponavljam, da v svojem govorjenju niste preveč spoštljivi!» je pripomnil Sime Blaž in potegnil svojo mošnjo. «Vsekakor, tule je dvajset goldinarjev, vaša plača za mesec naprej. In s tem vas odpuščam iz službe. Poberite svoje stvari in pojdite! Ne potrebujem vas

va biti v prvi vrsti med tistimi državami, ki so ali bodo deležne tozadevnih ugodnosti od strani avstrijske države.

Vprašam torej gospoda ministra:

1. Ali hoče dati našim delegatom za pregovore z avstrijsko republiko striktno navodilo, da dosežejo v trgovinski pogodbi kolikor največ mogoče ugodnosti za uvoz našega vina v Avstrijo?

2. Ali hoče ta uslov smatrati kot *conditio sine qua non* trgovinske pogodbe med našo državo in avstrijsko republiko?

Prosim ustmeni odgovor.

Beograd, 25. oktobra 1923.

Kedaj bo desetek za kmetska posestva znižan?

Beograd, 25. oktobra.

Na številna vprašanja, ki jih je dobilo tajništvo SLS v Mariboru in posamezni naši poslanci: »Kedaj stopi v veljavo zakon, po katerem se od posestev, ki jih prevzamejo sorodniki v prvem kolenu (otroci, od staršev, ali mož in žena) od svojih sorodnikov, ne bo plačalo nobenega desetka (prenosnine, »procentov«), odgovorjam:

Narodna skupščina (državni zbor) je začetkom oktobra 1923 na predlog in pritisk poslancev Slovenske ljudske stranke sprejela v zakon o taksah in pristojbinah določilo:

«Pri posestvih, kojih vrednost ne presega 2 milijona kron, se pri prevzemanju v sorodstvu v prvem kolenu oprosti plačevanja desetka.»

Naši poslanci, posebno dr. Korošec so finančnemu ministru predložili, da pri prevzemanju kočarskih in kmetskih posestev prevzemnikom ni mogoče plačati visokega desetka. Gospod minister je po daljšem dreganju pristal na našo zahtevo in je naš pismeni predlog sprejel. Tudi zbornica je glasovala zanj.

Ko bo kralj zakon podpisal in bo objavljen v Uradnem listu, bo še le stopil v veljavo. Danes sem vprašal g. ministra, kedaj utegne zakon stopiti v veljavo. Izjavil je, da okoli 15. novembra ali vsaj 1. decembra 1923. Poprej še seveda nova ugodnost ne velja.

Svetujem, da prizadeti počakate do tedaj s prevzetjem posestev, dokler »Slov. Gospodar« ne bo poročal, da je zakon že v veljavi.

Franjo Zebot.

ZADRUŽNO-SOCIJALNI TEŽAJI.

Od 12. do 23. novembra se vršijo zadružno-socijalni težaji po tem redu:

12. novembra (ponedeljek) ob pol 10. uri dopoldne: Brežice v župnišču (za sodni okraj Brežice).
13. novembra (torek) ob 9. uri dopoldne: Rajhenburg v društvenem domu (za sodni okraj Sevnica).
15. novembra (četrtek) ob pol 9. uri dopoldne: Sv. Vid na Planini v župnišču (za zahodno polovico sodnega okraja Kozje).
16. novembra (petek) ob pol 9. uri dopoldne: Kozje v okrajni hranilnici (za vzhodno polovico sodnega okraja Kozje).
19. novembra (ponedeljek) ob pol 9. uri dopoldne: Slovenjgradec v Hranilnici in posojilnici (za sodni okraj Slovenjgradec).
20. novembra (torek) ob 9. uri dopoldne: Šoštanj v cerkveni hiši (za sodni okraj Šoštanj).
22. novembra (četrtek) ob pol 9. uri dopoldne: St. Jurij ob Taboru v cerkveni hiši (za sodni okraj Vransko).
23. novembra (petek) ob pol 9. uri dopoldne: St. Jurij Savinji v gostilni Čujež (za sodni okraj Gornji grad).

več. Nadaljnih opazk o vašem obnašanju se rajši vzdržim. Pa storite mi uslugo, — odidite takoj!»

III.

Večrilo se je, ko je uro pozneje stal Aleš Blaž na ulici, izgnan iz svoje lastne, rodne hiše.

V eni roki je držal Hinkotov težki potni kovčeg, v drugi pa Hinkotovo nekoliko lažjo potno torbo. In dežnik mu je tičal pod pazduho. Nekoliko začuden je premišljeval, s kako naglico se razvijajo dogodki v človeškem življenju. Prost je hotel biti, niti je hotel lastnemu imenu, — in prost je bil, Aleš Blaž je umrl in mesto njega je živel le še Hinko Brglez. Čudno, da se človeku toliko pripeti v eni sami uri, in to edino na dve, tri nagle, niti povsem dobro premišljene besede —!

Pa vso noč ni mogel takole stati pred hišo. Nekaj je moral ukreniti. O, da bi še živel Hinko —! On bi mu koj poskrbel udobno prenočišče! Skoda zanj! Aleš je vzdihnil —. In tudi kovčege bi mu nesel! Kako človeka bolijo roke, če ni vajen, da bi sam nosil svojo prtljago!

Zaenkrat je torej sklenil, da bo postavil kovčega na tla. Pri tem poslu se je seve dežnik izmuznil izpod pazduhe in ko ga je hotel vloviti, mu je zadela roka na časopis, ki je tičal v Hinkotovem površniku. Površnik je bil namreč Hinkotov in tudi vsa druga obleka je bila Hinkotova. Svoje stvari je seve moral pustiti dediču rajnega Aleša Blaža. In dobro se mu je prilegala Hinkotova obleka, saj še ni bilo dolgo, kar je bila njegova — Aleševa — last. Podaril jo je Hinkotu, oziroma Hinko sam si jo je izposodil.

(Dalje prihodnjič.)

Zadružno socijalni tečaj v Slovenski Bistrici in Ptuj smo morali iz nujnega vzroka zamenjati tako, da se vrši tečaj v Ptuj 6. decembra ob pol 9. uri dopoldne v minoritski dvorani in tečaj v Slovenski Bistrici 13. decembra ob 9. uri v posvetovalni dvorani okrajne hranilnice.

OBČNI ZBOR ŽUPANSKE ZVEZE ZA SLOVENIJO.

se je vršil v nedeljo, dne 28. oktobra v Celju pri «Belem volu». Občni zbor je otvoril in mu predsedoval načelnik županske zveze, g. poslanec Stanovnik, ki je v uvodnih besedah sporočil poseben pozdrav dr. Korošca in povdarjal avtonomijo občin, za katere ohranitev se hoče županska zveza v prvi vrsti boriti. Kar začetkom občnega zbora se je sprejel najostrejši protest zoper italijansko nasilstvo proti našim primorskim bratom Slovincem in Hrvatim. Ko je g. načelnik Stanovnik se opozoril na «Hranilnico kmečkih občin v Ljubljani», ki je pupilarnovaren zavod in v katerega naj nalagajo občine svoj odvisni denar, za katerega se zahteva pupilarna varnost, ako nimajo v bližini kakšnega našega pupilarnega varnega zavoda, je g. tajnik županske zveze podal blagajniško in tajniško poročilo o delovanju županske zveze v preteklem poslovnem letu. Županska zveza je priredila 10 županskih tečajev, med temi na štajerskem tri in sicer v Rajhenburgu, Konjicah in v Slovenjgradcu; nadaljnje tečaje je preprečil volilni boj, med katerimi so bile občine preobložene s pripravami za volitve. Tajnik Gabrovšek iz Ljubljane je predlagal izvršilni odbor županske zveze, ki naj brzo rešuje tekoče posle; iz štajerske sta prevzeta v izvršilni odbor gospoda Martin Steblovnik in Miha Hrastnik. Dolg in temeljit je bil razgovor o lastnem glasilu županske zveze, ki je neobhodno potreben; upamo, da bo z novim letom že lahko začelo izhajati. Določili so se županski tečaji za bodoče leto, šest za Kranjsko in šest za štajersko s Prekmurjem. Na štajerskem se zaradi zadružno-socialnih tečajev vršijo šele po novem letu. — G. vladni svetnik Sporn je imel zanimivo predavanje: župan kot urad na osebja. — Nato se je razvila še debata o kuluku, katero je zaključila resolucija proti kuluku v obliki, katero je priporočal «Slovenski Gospodar» št. 44 dne 18. oktobra. — Sklenile so se še resolucije glede nameravanega ljudskošolskega zakona, zlasti pa proti nameravanemu občinskemu redu, glede katerega zahteva županska zveza, da da vlada občinam načrt na razpolago, da ga občine proučijo in se o njem izjavijo.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Italijanski poslanik v Beogradu je predal naši vladi ponovno Mussolinijev predlog, po katerem bi pripadla Reka Italiji, Baroš in Delta pa nam. Ministrski svet je o tem razpravljal in sklenjeno je, da Jugoslavija ne odstopi od rapalske pogodbe.

V parlamentu je bil izražen tudi odločen protest proti postopanju Italije s slovenski in hrvaški narodnostno manjšino. V imenu opozicije je nastopil tudi poslanec dr. Hohnjec, ki je najostreje obsodil italijanska nasilja. Vlada je končno le predložila italijanskemu poslaniku, kako odmevajo pri nas odloki njegove vlade, poslanik je to javil v Rim in končno je bila ukinjena nasilna odredba proti slovenskim listom, ki sedaj zopet izhajajo samo v slovenskem jeziku.

V Zagrebu osnovana nova stranka «srednje linije» doslej še ni našla pravega upoštevanja. Centralisti niso pripravljeni niti na malo popuščanja, proticentralistom je pa premalo to, kar predlaga «srednja linija». Zagrebški list «Der Morgen» izraža to takole:

«V naši državi se bije boj proti centralizmu. Sedanja ustava se je izkazala kot slaba in njeno revizijo zahtevajo danes tudi tisti, ki so nekdaj proglašali vsako njeno kritiko za protidržavno. Prepričanje, da nas more rešiti le nasprotje od centralizma, je ukoreninjeno že tako globoko, da ljudje komaj čakajo močnega moža, ki naj prinese odrešenje. V takih okolišninah ne more biti govora o politiki «srednje linije». Ljudstvo hoče temeljito rešitev, ne pa polovičarstva. Ljudje hočejo prosto dihati, in si sami odločevati svojo usodo. Zato je razumljivo, da v politiki «srednje linije» ne marajo nič slišati. Mi moramo torej začeti tam, kjer smo nehali leta 1918. Vsak naj bo gospod v svoji hiši. Posamezni deli države bodo potem že našli «srednjo linijo». Politika «srednje linije» ne more biti začetek, ampak še le izid razvoja».

Zastopniki prečanskih krajev vidijo veliko krivico v novem proračunu. Direktni davki so nesli državni blagajni mnogo več, kakor je bilo predvideno v proračunu. Zato so v proračunu za leto 1923-24 postavili večje svote na prejemkih iz direktnih davkov. Tako predvideva letošnji proračun, da bo Slovenija plačala letos 23 milijonov 550.000 dinarjev več direktnega davka kakor lansko leto. Za Srbijo pa predvideva proračun le — 3 milijone dinarjev poviška.

KONČNI IZIDI AVSTRIJSKIH VOLITEV.

Po končanem štetju volilnih glasov iz vseh okrajev se vidi, da so krščanski socialci pridobili od poprej 13 odstot, socialni demokrati pa dobili 11 odstot, dočim so Velenemci dobili 35 odstot. Izgubili. Krščanski socialci imajo za državni zbor 81 mandatov, Velenemci 12, Landbundlerji 6, socialni demokrati pa 67 mandatov. Ker bodo šli Velenemci in Landbundlerji nedvomno s Seiplom, stoji proti socialdemokratski opoziciji 99 mož ali 32 glasov absolutne večine. S tem je Seiplu nadaljno izvajanje njegovega ženevskega sanacijskega

programa zagotovljeno. Liberalne meščanske stranke so izšle iz volitev popolnoma poražene; volilci so jim ušli deloma v Seiplov, deloma v socialdemokratski tabor. Dobili so v celi državi krščanski socialci in obe meščanski stranki skupaj 1.670.000 glasov, socialisti sami pa 1.193.000 glasov. Na Dunaju so socialisti ohranili večino ter bodo imeli v deželni zboru od 120 članov 78, krščanski socialci 41; razen tega je izvoljen 1 žid. Socialistom se je pri vsej lepi večini priključilo tako nerodno, da jim bo manjkalo tudi, če bo šel žid z njimi, za dvetretjinsko večino en glas. Dobili so na Dunaju socialisti 582.000, krščanski socialci pa 456.000 glasov. Slovani v državnem zboru tudi sedaj ne bodo imeli nobenega poslanca. V deželnih zborih bodo vsega skupaj 4 slovenski zastopniki: 2 Čeha na Dunaju (izvoljena na socialistični listi) in 2 Slovence na Koroškem. Gradskiški Hrvatje zaenkrat pri volitvah niso uspeli.

PRED RAZPADOM NEMČIJE.

S francosko pomočjo je proglašena samostojna porenška republika, katero predstavljajo veleindustriji, ki mislijo, da bodo lahko dobro trgovali s Francijo, nasprotujejo ji pa delavski krogi, katere hočejo podjetniki za toliko časa vreči na cesto, dokler se ne najde možnost uspešnega in dobičkanosnega obratovanja. Skoraj popoln je tudi razdor med berlinsko vlado in Bavarsko na eni ter Saško na drugi strani. Bavarsko imajo v rokah monarhisti, ki hočejo zopet ustoličiti Wittelsbachovce kot kralje, Saški pa vladajo socialisti. Prvi zahtevajo bojno napoved socialistični sili saške in cele države, drugi pa iztrebljenje monarhizma. Berlin se za nobeno stran ne more odločiti in če se za katerokoli odloči, so notranji boji neizbežni.

PRED NOVO EVROPSKO KONFERENCJO.

Anglija se trudi, da pridobi Ameriko za sodelovanje na konferenci za ureditev reparacijskega ali odškodninskega vprašanja. Ameriški državni tajnik je odgovoril, da Amerika ne odklanja svoje soudeležbe, stavi pa sledeče pogoje: 1. Ameriška vlada ne želi, da bi se Nemčija odtegnila pravični kazni, toda predno se Nemčija prisili na plačevanje, je treba ugotoviti njeno plačilno možnost. 2. Konferenca bi se Amerika udeležila le, če bi imela konferenca posvetovalen značaj, njeni sklepi ne bodo obvezni. 3. Med reparacijami in med dolgovi, ki jih imajo razne države na Ameriko, je treba razločevati.

RUSKO ŽITO IN PREMOG.

Od 15. avgusta do 10. oktobra je Rusija izvozila preko osem milijonov pudov žita. Od tega odpade 5 milijonov pudov žita, predvsem rži, ječmena in pšenice na Nemčijo. Ostanek se razdeli na Holandsko (2 milijona pudov), Dansko (500.000 pudov) in Finsko (500.000 pudov).

V berčegovski pokrajini v orenburški guberniji so odkrili bogate plasti črnega premoga. Premogovnik cenijo na 30 milijonov pudov. Kirgiški industrijski odbor bo pričel v bližnji bodočnosti s kopanjem.

Iz delovanja naših poslancev.

Shodi SLS prihodnjo nedeljo, dne 4. novembra se vršijo: v Novicerkvi po rani sv. maši pri cerkvi. Govori poslanec Krajnc; v Slivnici pri Mariboru po rani sv. maši v društvenem domu. Govori poslanec Falež; v St. Lenartu nad Laškimi po sv. maši pri cerkvi. Govori poslanec Kugovnik.

Shod SLS v Libelčah dne 21. t. m. se je prav dobro obnesel. Vršil se je po rani sv. maši. Ringovi prosto ri so bili nabito polni poslušalcev. Poslanec Kugovnik je poročal o parlamentarnem delovanju naših poslancev. Razložil je tudi vse laži in obrekovanja, katera razširjajo naši nasprotniki. Poslušalci so z zanimanjem sledili poročilu g. poslanca ter končno izrekli Jugoslovanskemu klubu popolno zaupanje.

Naše prireditve.

Kat. izobraževalno društvo v St. Andražu pri Velenju ponovi v nedeljo, dne 4. novembra igro «Svoje glavna Minka» v petih dejanjih. K temu se vzpirajo še igra iz «Našega doma» «Vedeževalka» in sicer pod kozolcem g. Fr. Vašl. Med odmori tamburaška godba in petje. Začetek točno ob pol treh popoldne. Čisti dobiček je namenjen v nabavo nove društvene zastave. K obilni udeležbi vabi odbor.

Dobrna pri Celju. Igra «Mlinar in njegova hči» je bila 28. oktobra izvrstno igrana. Zato jo prihodnjo nedeljo ponavljajo. Nihče od domačin in sosedov naj ne zamudi ogledati si jo. — Bralno društvo.

Tedenske novice.

† STOJAN PROTIČ UMRL.

V nedeljo, ob pol štirih popoldne je umrl bivši predsednik vlade in poslanec Stojan Protič, na svojem domu v Beogradu. Letos spomladi se je prehladil in od tega časa je hiral. Pred 14 dnevi je moral zopet ležati, vrstilo so se boljše in slabši dnevi, končno pa je podlegel vsled srčne oslabelosti. Ko so mu dajali krepilne injekcije, je dejal: «Pustite, da se ne mučim.» — To so bile njegove zadnje besede. Pokopali so ga v torek ob 9. uri dopoldne na državne stroške. — Pokojni Stojan Protič je bil državnik odlične vrste in sposobnosti in politika, katero je on vodil dolgo vrsto let v Srbiji in pozneje v Jugoslaviji, je bila brez vsake balkanske primesi in vredna v pravem pomenu besede vsake kul-

turne in parlamentarne države. Rodil se je 16. januarja (po starem koledarju) leta 1857 v Kruševcu, kjer je dovršil tudi gimnazijo. Do leta 1882 je služboval kot profesor, potem pa se je posvetil politiki. S Stojanom Protičem je pokopan važen most med Beogradom in Zagrebom. Protič je neustrašeno obsojal nesrečno vidovdanskou ustavo in kot mož širokega obzora, kremenitega značaja, poštenja in čistih rok, ki niso iskale nikdar osebne koristi v politiki, je bil poldican in sposoben za voditelja sporazumnega dela. Vsled svoje značajnosti je zadnji čas mnogo pretrpel od strani krmarjev današnje srbske politike. Bodi mu zemlja lahka, med nami pa večna slava.

POGREB † DEKANA OZMECA.

V soboto, dne 27. oktobra, je pogreb včl. g. dekana v Ljutomeru prav pokazal, kako ljubezen in ugled je rajni užival nele v svoji ljutomerski fari in dekaniji, ampak po celem štajerskem in kako velika izguba je nas zadela z njegovo smrtjo. Krog 50 duhovnikov in nepregledna množica ga je spremljala pri pogrebu, katerega je vodil g. stolni dekan I. Tomažič, ki je tudi pokojnemu v cerkvi govoril v slovo. Krsto so nosili Orli, katerim je bil blagopokojni dobrotljivi oče in med katerimi je do zadnjega tako rad bival. Na grobu se je od blagega mladinskega mladina, Orli, Orlice in Marjina družba posebej poslovila. Jugoslovanski klub je naravnost iz Beograda poslal h pogrebu g. poslanca Klekja, ki je v nagrobnem govoru pokojnega poveljeval kot javnega delavca na izobraževalnem, gospodarskem in narodno-političnem polju. Saj je bil blagi pokojnik med tistimi prvimi izbranimi, ki so z vodnikom in učiteljem dr. Krekom zaklicali: «Množica se nam smili!» ter so polni mladostnega navdušenja za srečo Slovencev hoteli, da poleg dušne hrane, potrebne za večni blagor, dele slovenskemu ljudstvu tudi kruh potrebne svetne izobrazbe in gospodarske osamosvojitve in ki so slovensko ljudstvo vodili v trdem boju za narodno-politične pravice. Rajni dekan Ozmec je bil z vso dušo soudeležen pri prosvetnem izobraževalnem delu na Slovenskem štajerskem. Bil je soustanovnik Slovenske krščansko-socialne zveze za štajersko, ki je v kratkem času obudila k življenju do 200 izobraževalnih društev z njihovimi odseki in je zlasti mladinskemu gibanju, Orlov, Dekliških in Mladeniških zvez ter Orlic, ki je ravnokar v najlepšem cvetu, ustvarila trden temelj. V svojih župnijah, pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju in v Ljutomeru, pa je rajni z osnovanjem in očetovskim podpiranjem izobraževalnih in mladinskih društev dejanski pokazal, kako se naj izobraževalno delo podrobno vrši. Čisto do zadnjega, ko je bil že hudo zdelan od bolezn, so bila njegovo največje veselje društva, zlasti mladinska. Za blagor Slovencev vedno mladostno navdušeni in delavni pokojnik se je z istim ognjem udeleževal tudi na polju gospodarske samopomoči in osamosvojitve. Stal je ob zibel našemu štajerskemu združništvu, ki je slovensko ljudstvo rešilo oduševstva, obvarovalo pred največjo bedo ter Slovenijo povzdignilo v najnaprednejšo pokrajino Jugoslavije! Po podrobnem zadružnem delu v svojih župnijah, v snovanju in vodenju zadrug in posojilnic, teh največjih dobroteljskih zavodov slovenskega naroda, pa je rajni naravnost slovel. Najbolj pa je pokojni stopil pred Slovence na javno pozorišče kot deželni poslanec Slovenske Kmetijske Zveze v bivšem štajerskem deželnem zboru. V dobi gospodarskega in političnega zapostavljanja in zatiranja ter nasilnega raznarodovanja štajerskih Slovencev je bil rajni med onimi dvanajsterimi štajerskimi slovenskimi poslanci, ki so z mladeniškim pogumom in odločnostjo pod vodstvom dr. Korošca zaklicali zastopnikom tujega, gospodujočega naroda: «Tudi mi štajerski Slovenci hočemo živeti naroda dostojno življenje!» Hočemo biti drugim narodom enakovrni. Zato zahtevamo gospodarske, politične in narodne pravice, zahtevamo avtonomijo Slovenskega Štajerja! Najbolj označujejo rajnega kot javnega delavca njegove lastne besede, ki jih je izrekel, ko mu je že bolezen onemogočila skoro vsako delo: «Najbolj težko mi je, da ne morem več toliko javno delovati!» Bog bodi blagumu pokojniku večni plačnik za vsa duhovna in telesna dela usmiljenja, ki jih je s svojim javnim delovanjem izkazal slovenskemu narodu!

Parlamentarno delovanje se bo omejilo v mesecu novembru samo na seje finančnega in zakonodajnega odbora. Še le koncem novembra utegne zborovati cela skupščina, da reši proračun za leto 1924. Te dni bo skupščina sprejela zakon o trošarinah.

V finančnem odboru se sedaj razpravlja zakonski predlog o izpolnitvi zak. o trošarini Vlada je pridala predlogu glede kuhanja neke izpremembe. Financarji v bodoče ne bodo imeli prav nobenega opravka z žganjarskimi kotli. Žganje iz vseh vrst sadja, vinskih droži in tropin se bo kuhalo trošarine prosto. Le tisti bo plačal od žganja trošarino, koji kuha žganje samo za prodajo. Za kmeta bo to precejšnja ugodnost. O predlogu so v finančnem odboru govorili naši poslanci Pušenjak, Žebot in Vesenjak.

Zenski tečaj za celjsko okrožje SKSZ se vrši dne 18. novembra v Celju v Narodnem domu in za mariborsko okrožje teden pozneje v Mariboru, dne 25. novembra v dvorani v Lekarniški ulici. Na tečajih bodo govorili predavatelji-strokovnjaki. Vodila pa bo oba tečaja znana govornica dr. Angela Piskernikova iz Ljubljane.

Mariborske novice. Naš škof dr. Karlin se je mudil te dni v Beogradu, kjer je prisegel kralju. Predsednik mariborske Orjune in glavni urednik dr. Kukov-